PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Leto IV - Cena 10 lir - 5 jugolir - 2.50 din | TRST petek 9. julija 1948 | Spedizione in abbon. postale Poštnina plačana v gotovini | Štev. 944

ODGOVOR NA ARETACIJE TOVARNIŠKIH ODBOROV:

Borba demokratičnih Tržačanov za obrambo osnovnih pravic in svoboščin

Proglas Slovansko-italijanske antifašistične unije in pismo Svetovni sindikalni zvezi

DELAVCI, MEŠČANI!

Angloameriška vojaška uprava krši osnovne sindikalne svoboščine in je izvršila množično aretacijo članov tovarniških odborov ladjedelnic Sv. Marka, ladjedelnic Sv. Roka in tovarne strojev Sv. Andreja.

Ta težki ukrep, ki ga je izvršila vojaška uprava proti 17 članom predstavniških organov delavstva na mestu dela, ukrep, ki se doslej še ni pripetil v sindikalni zgodovini našega mesta, predstavlja težko kršitev pravice imunitete delavskih predstavnikov, pravice priborjene v toku tolikih in tako ostrih borb ter je hkrati prvi znak za nove poskuse odvzema drugih svoboščin in pravic doseženih z likvidacijo več kot dvajsetletnega fašističnega gospodstva.

Mestni odbor SIAU obsoja takšen samovoljni postopek vojaške uprave in vabi vse demokratično slovensko in italijansko prebivalstvo, da se strne okrog delavstva naših tovarn v borbi za ohranitev ne samo pravic in sindikalnih svoboščin, temveč tudi osnovnih demokratičnih svoboščin, kajti ko bodo uničene razredne sindikalne organizacije, bo uničenje vsake osnovne človečanske pravice postalo samo še vprašanje časa.

Delavci, meščani!

Pokažite svojo odločno voljo za borbo v bratski solidarnosti z delavci proti temu najnovejšemu nasilju.

Izkažite svoje ogorčenje zaradi težke kršitve sindikalnih pravic in se prizdružite ne glede na kakršno koli nacionalno razliko in politično prepričanje Mestnemu izvršilnemu odboru Antifašistične unije v obrambi pravic in osnovnih svoboščin v zahtevi za takojšnjo izpustitev na svobodo članov tovarniških odborov, ki so bili nepravično aretirani na temelju fašističnih zakonov, ki jih je ustava italijanske republike preklicala in ki jih pri nas vojaška uprava še vedno uporablja proti našim delavcem, ker tako hočejo nekateri samozvani branitelji italijanstva tega ozemlja.

Delavci, meščani!

Združimo se složno v borbi z našimi delavci! Le na ta način nam bo uspelo odbiti napadalni imperializem in vsak poskus povratka fašistične preteklosti v interesu bratstva med Slovenci in Italijani, v interesu miru in blagostanja na Tržaškem ozemlju!

Smrt fašizmu — Svoboda narodu!

SLOVANSKO-ITALIJANSKA ANTIFAŠISTIČNA UNIJA
MESTNI ODBOR - TRST

Proglas Enotnih sindikatov

DELAVCI, MEŠČANI!

S prekršitvijo najosnovnejših sindikalnih svoboščin je anglo-ameriška vojaška uprava v Trstu dala aretirati 17 članov tovarniških odborov Enotnih sindikatov, delavcev in uradnikov ladjedelnic Sv. Marka, Sv. Roka in tovarne strojev pri Sv. Andreju.

To predstavlja odkrito kršitev pravic, ki ščitijo sindikalne svoboščine, in je metoda, s katero se bi hotelo razbiti razredno sindikalno gibanje, ki se bori, da zagotovi delavskemu razredu najnujnejše potrebščine.

Zaradi tega odkritega in očitnega sovražnega dejanja proti delavcem in njihovim predstavnikom na delu ter proti sindikalni organizaciji sami, zaradi tega dejanja, ki teži po vzpostavitvi položaja, ki je trajal 25 let, Zveza enotnih sindikatov

OBSOJA

vojaško upravo, ki je odgovorna za zaščito svoboščin, ki si jih je priborilo ljudstvo teh krajev v težki borbi proti fašizmu, in ki gre preko slehernega demokratičnega načela ter zavzema, čeprav je zaupna uprava, izzivalno stališče do ljudskih organizacij in tem bolj do razrednega sindikata.

POZIVA

delavce, včlanjene v Delavski zbornici, da se tudi oni pridružijo v obrambi demokratičnih in sindikalnih svoboščin.

DELAVCI!

Zveza enotnih sindikatov v svesti si resnosti sedanjega trenutka, ki predstavlja poostritev velike borbe med kapitalom in delom, med demokracijo in protidemokracijo, med svobodo in zatiranjem, v prepričanju absolutne potrebe, da se do skrajnosti branijo tako težko pridobljene pravice, v absolutni potrebi, da se prepreči načrti imperializma v naših krajih, poziva delavski razred, naj strne svoje vrste in ostane bolj ket kdaj koli strnjen okrog sindikalne organizacije in odgovori z odločnostjo izzivanjem tistih, ki bi hoteli ustvariti pogoje, da prenesejo borbo delavskega razreda na neplodni teren jalnih ciljev.

Položaj, ki je nastal v slavni Komunistični partiji Tržaškega ozemlja, nas ne sme ovirati, da združeni bolj ko kdaj koli nadaljujemo borbo za pravice dela in za uveljavitev demokracije in socialnega napredka.

Gotovi smo, da bo ta položaj našel pravilno rešitev v interesu proletariata in vseh tukajšnjih demokratičnih sil.

DELAVCI!

Borili se bomo z vsemi zakonitimi sredstvi proti poizkusu, da se ukinejo predstavniški organi delavskega razreda, borili se bomo z gotovostjo brezpogojne pomoči vseh delavcev in kmetov tega ozemlja, s pomočjo delavcev vsega sveta in z njihovo solidarnostjo bomo znali prisiliti sovražnika na umik in razbiti vse provokacije v škodo interesov širokih ljudskih množic in vsega prebivalstva.

PLENUM ZVEZE ENOTNIH SINDIKATOV

Pismo SSZ

TAJNIŠTVU SVETOVNE SINDIKALNE ZVEZE

PARIZ

ZVEZA ENOT. SINDIKATOV TRŽAŠKEGA OZEMLJA obvešča

Mednarodno organizacijo, da je okupacijska vojaška uprava angloameriške cone Tržaškega ozemlja izdala nalog za aretacijo članov tovarniških odborov Enotnih sindikatov velikih ladjedelnic našega mesta.

Kot motivacijo navaja vojaška uprava kršitev členov italijanskega kazenskega zakona, ki predstavljata represivne norme za sindikalne svoboščine, norme, ki jih je predpisala že fašistična vlada; ta kršitev naj bi se bila izvršila s protestnimi stavkami, ki so jih proglasili delavci zaradi negotovega položaja, v katerem se nahajajo.

Od kar je bil ta ukaz izvršen, odkar so zaprli delavce, člane tovarniških odborov, odkar so nato suspendirali in odpustili z dela v omenjenih ladjedelnicah delavce, sindikalne predstavnike, so odnosi med vojaškimi oblastmi zaupniške vlade in razredno sindikalno organizacijo zelo napeti tudi zaradi tega, ker vojaška uprava očitno teži zadeti sindikat z zastraševanjem njegovih članov.

V potrdilo navedenega vam pošiljamo prepis pisma, ki nam ga je poslala okupacijska vojaška uprava v odgovor na našo zahtevo za izpustitev samovoljno aretiranih delavcev.

Zaradi nastalega položaja, ki je le uvod za sirnjeno borbo v obrambi pravic delavstva in njegovih predstavnikov, se Zveza enotnih sindikatov obrača na Svetovno sindikalno zvezo in vse sindikalne organizacije poedinih držav, ki jo sestavljajo, da s svojo močjo posredujejo v prid zaščite osnovnih pravic sindikalnih predstavnikov, pravice, ki bi jo vojaška uprava in reakcionarna klika hotele zatajiti in potvoriti.

ZVEZA ENOTNIH SINDIKATOV

OBVESTILO

V nedeljo 11. t. m. bo sestanek Centralnega komiteta Kom. partije Tržaškega ozemlja, kakor je bilo določeno na sestanku izvršilnega odbora dne 4. t. m. Sestanek bo ob 10 dopoldne oziroma ob 9 (sončna ura) na kraju, ki ga je določil izvršilni odbor.

Bernadotte skuša likvidirati židovsko državo

TEL AVIV, 8 — Iz židovskih uradnih krogov poročajo, da so egiptovske sile, ki imajo svoje položaje pri Izdudu, začele danes zjutraj z napadom proti Beer Tuviji, južno od židovske kolonije Rehovoth.

Istočasno poročajo, da so britanski predstavniki pri arabskih deželah izrazili željo Velike Britanije, da sprejmejo podaljšanje premirja. Medtem pa so objavili uradno Bernadottovo poročilo, ki ugotavlja, da so Židi sprejeli predlog za podaljšanje premirja še za nadaljnjih 30 dni. Arabci pa so odgovorili nejasno in zelo komplicirano. Iz arabskega odgovora pa izhaja, da nočejo [illegible] nič slišati o kakem premirju.

Moskovska radijska postaja je danes objavila članek nekega sovjetskega komentatorja o «posredovanju» Bernadotta. Novinar piše, da je «posredovanje» Bernadotta poizkus, da se likvidira «zraelska država. Komentator pravi tudi, da se mora iskati tesna zveza med predlogom o arabsko-židovski federaciji in o imperialističnih načrtih «reorganziranja» Bližnjega vzhoda.

Angleški komunistični poslanec Pirotin je izjavil v zbornici, da je glavni cilj Bernadotta zasnovanje neke arabsko-židovske federacije, ki naj bi bila popolnoma podrejena anglo — ameriškim imperialistom. Predlogi Bernadotta niso v interesu Arabcev in niti Židov. Na eni strani predvideva ta načrt okrepitev položaja kralja Abdullaha, po drugi strani pa še večjo podreditev Transjordanije imperialistom.

Med tem pa se Ž[illegible] je in Arabci pripravljajo na zopetni pričetek vojne. Arabci in Egipčani so že začeli z napadalnimi akcijami. Židovska organizacija Irgun pa se še vedno maščuje nad Britanci. Včeraj so elementi te organizacije ugrabili pet Angležev, ki so stanovali v poslopju komisije OZN Britanske oblasti so za to ugrabitev protestirale pri židovskih oblasteh.

Zunanji minister države Izrael Sertock je uradno sporočil generalnemu tajniku OZN, da je obvestil grofa Bernadotta, da njegova vlada sprejme predlog za podaljšanje premirja.

Glavni tajnik OZN bo najbrž sklical nujno in izredno sejo Varnostnega sveta zaradi nastalega položaja.

Izid holandskih volitev

HAAG, 8 — Na podlagi volitev na Holandskem bodo imeli katoličani 32 poslancev, socialisti 27, protirevolucionarji 13, komunisti 8, historični kristjani 9, liberalci 8, reformisti 2, katoliški odpadniki 1.

Volitve za senat pa so izpadle tako-le: 17 mest za katoličane, 14 za socialiste, 4 za protirevolucionarje, 5 za historične kristjane, 4 za komuniste in 3 za [illegible]ralce.

Obsojeni vohuni v Jugoslaviji

PRIŠTINA, 8 (Tanjug) — Okrajno sodišče v Prištini je izreklo sodbo proti skupini vohunov, ki so bili v italijanski informativni službi. Med procesom se je dokazalo, da je večina obtožencev delala že pred vojno za italij[illegible] vohunsko službo. Med okupacijo so obtoženci izročili italijanskim okupatorjem več članov narodno-osvobodilnega gibanja.

Glavni obtoženec Chayp Mustafa je bil obsojen na smrt, šest drugih obtožencev pa na prisilno delo.

Solidarnost s Primorskim dnevnikom

Za plačilo globe, na katero je vojaško sodišče obsodilo našega odgovornega urednika, so danes prispevali:

Prebivalci iz Mačkovelj: Purger Aleksander 150, Purger Ana 200, Purger Karel 200, Purger Albin 300, Tul Josip 200, Tul Antonija 100, Tul Lucija 100, Smotlak Vilko 100, Purger Stanislav 50, Tul Ema 100, Purger Viktor 100, Marjan Karmela 50, Smotlak Stanislav 100, Smotlak Lidija 100, Vodopivec Doroteja 100, Hrovatin Evgen 60, Tul Josip 100, Olenik Elviro 100, Jamšek Rafael 1000, Smotlak Alojzija 50, Slavec Josipa 50, Zabin Edvard 200, Purger Marija 200, Tul Ferdinand 50, Stefančič Viktorija 20, Tul Lucija 30. Člani krožka Rinaldi 12.115, Vecchiet Natale 500, ASIZZ Sv. Jakob 5330, III. okraj SIAU 2050, Honigman Marija 100, V. okraj OF 1180, Gombač Franc 1000, Vitez Marija 500, Vardabasso Franc in Giorgio 500, prebivalci iz Doline 8571, Bobek Ivan 200, Bandelj Alojzij, Sv. Ivan 1000, družini Sluga in Flego 2500, pionirji s Kolonkovca 4600, Urbih Albert 500, Korelic Valentin 300, Stiebel Marija 1000, Jakob Suligoj iz Gorice 500, naročnik P. D. iz Sovodenj 500, B. Julij Jlir 615, Zidanik J. Jlir 87, tečajniki šole v Kopru 10.225 jlir, v papirnici «Lipa» v Kopru je tov. Pečarič nabral pod geslom «Naj živi glasilo Osvobodilne fronte» 945 jlir, osebje podjetja «Vinoa Koper 950 jlir, osebje podjetja «Orient-tobaka v Kopru 120 jlir, Casali Marija 870, Tomaselli Pina 670, Husu Marija 970, Krešević Olga 780, Modena Bruna 870, Deferri Jole 790, Leban Silvana 580, Apollonio C. 270, Cattaruzzi Pina 770, Vascon Marija 820, Alberti Milka 820, Cebulec Slava 820, Cebohin Lojzka 820, Jelušič Ana 410, Zanghirella Meri 820, Zobec Armida 820, Passin Ida 820, Pagnacco Dora 410, Lussi Guerrina 410, Ferluga Hermina 410, Zužek Vera 820, dr. G. Pogassi 1500, Suligoj Danilo 1000, Brezavšček Marija 1000, Dugar Marija 160, Eravini Armando 200.

PROTEST OF

zaradi ukrepa vojaške uprave proti adv. Kukanji in Ferlugi

Predsednik višjega sodišča ZVU na razpravi 21.6.1948 proti odgovornemu uredniku «Primorskega dnevnika» ni dovolil branilcema dr. ANGELU KUKANJI in dr. KARLU FERLUGI obrambe v slovenščini in je zahteval, da morata braniti v angleškem ali italijanskem jeziku, čeravno je bil obtoženec Slovenec. Zaradi neutemeljenega stališča sodišča, ki je do tedaj vedno dopuščalo pri razpravah uporabo slovenščine, sta bila branilca prisiljena odreči se obrambi obtoženega odgovornega urednika.

Dne 3. julija 1948 je pravni oddelek ZVU prepovedal za nedoločeno dobo imenovanima odvetnikoma zastopanje pred katerem koli sodiščem ZVU.

V zvezi s tem TAJNIŠTVO OF ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

izjavlja:

1.) da so Slovenci uporabljali na tržaških sodiščih svoj materinski jezik že za časa Avstrije, ki je bila Slovencem nenaklonjena;

2.) da je bila prepovejana slovenska beseda na tržaških sodiščih šele tedaj, ko se je fašizem odločil zatreti vse, kar je slovenskega;

3.) da so Slovenci Tržaškega ozemlja v narodno osvobodilni borbi doprinesli tisoče in tisoče žrtev za svoje nacionalne pravice in sploh za enakopravnost med narodi, ki žive na tržaških tleh;

4.) da stalni statut Svobodnega tržaškega ozemlja ugotavlja načelo enakopravnosti med narodi in še posebej proglaša za uradni jezik poleg italijanščine tudi slovenščino.

V zvezi s tem ugotavlja nadalje TAJNIŠTVO OF ZA TRŽAŠKO OZEMLJE:

1.) da je gori imenovani ukrep ZVU kršitev najosnovnejših človečanskih pravic slovenskega naroda, da pomeni kršitev načela enakopravnosti med tu živečimi narodi in s tem tudi osnovnih določb mirovne pogodbe z Italijo;

2.) da ZVU v konkretnem primeru izreka krivične kazni proti osebam, ki so se hotele le poslužiti svojih pravic.

Zato TAJNIŠTVO OF ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

protestira

z vso odločnostjo proti kršitvi narodnostnih pravic slovenskega naroda, ki so zajamčene v stalnem statutu STO in

zahteva,

da se gornji ukrep pravnega oddelka ZVU takoj prekliče.

TAJNIŠTVO OF
ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

POZIV K ENOTNOSTI

GLAVNEMU ODBORU SIAU — TRST

Odbor IV. okraja SIAU je na svoji redni seji razpravljal o političnem položaju, ki je nastal zaradi zadnjih dogodkov, in

zaupa,

da se bodo nasprotstva med Informacijskim uradom in Centralnim komitetom KPJ poravnala.

Izjavlja,

da je italijansko-slovansko bratstvo nad slehernim političnim sporom in se ne bo razbilo, ker je bratstvo med narodi osnovni temelj za obrambo mirovne pogodbe in statuta Tržaškega ozemlja.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Sest članov Centralnega komiteta Komunistične partije Tržaškega ozemlja je poslalo Izvršilnemu komitetu te Partije sledeče pismo:

Podpisani člani Centralnega komiteta Komunistične partije Tržaškega ozemlja, zavedajoč se svojih nalog in dolžnosti, ki so nam bile zaupane z izvolitvijo v vodstvo naše Partije, ugotavljamo:

1. Diskusija, ki se je razvila v zvezi s sporom med Informacijskim birojem in CK KPJ v naši Partiji, je vnesla v njeno okrilje razne vidike, različne tendence in mnenja; to slabi našo enotnost in vodi k popolnemu razbitju naših vrst. V trenutku, v katerem se imperialistične sile ponovno pripravljajo, da bi napadle pravice in demokratične pridobitve tržaškega prebivalstva, v trenutku ko so naši tovarniški odbori v nevarnosti in je ogrožena pravica stavkanja kot močno in zakonito orožje delavstva, je naša Partija razdeljena in ni v stanju kljubovati tem nujnim problemom in biti se nadalje avantgarda pravične borbe za osnovne interese tržaškega prebivalstva. Komunisti so ostali brez množic, množice brez Partije. Tisto, kar ni uspelo s fašističnim terorjem, z izzivanju imperialistov, tisto, kar ni mogla storiti nobena sila in nikakršen pritisk (t. j. razbiti naše vrste), je uspelo s premišljenim izzivalnim delovanjem, ki nas sili v razdor in neslogo.

2. Največja krivda in odgovornost pada na Izvršilni odbor Centralnega komiteta, ki s svojo negotovostjo, svojim kolebanjem in oportunizmom ni znal izogniti se razdiralni akciji poedinih elementov, ki so izkoristili položaj v svoje lastne namene razdiranja, frakcionizma in v cilju osebnih ambicij. Ti elementi hočejo svoje lastne napake (slabost in napake pri delu) zakrinkati z raznimi teoretičnimi in sentimentalnimi frazami.

3. V interesu vsega demokratičnega prebivalstva Trsta, v interesu Italijanov in Slovanov in v svrho očuvanja enotnosti, ki je temelj naše moči in naših pravic, so Centralni komitet in partijske organizacije dolžne na najbolj energičen način eliminirati vse te frakcionistične in razdiralne elemente. Posebno pa je dolžnost obsoditi in kaznovati dva člana Izvršilnega odbora, Vidalija Viktorja in Uršiča Rudija, ki sta vsak na svoj način izzvala to akcijo, ki vodi v katastrofo, če se ji naša Partija ne bo izognila in jo odpravila.

4. Centralni komitet mora prekiniti diskusijo, ki cepi naše vrste, in pozvati vse člane in partijske organizacije k enotnosti na osnovi borbe za rešitev vprašanj in problemov v Trstu, in sicer: borba za spostovanje mirovne pogodbe, borba proti imperializmu, za sindikalno enotnost, za bratstvo med Italijani in Slovani, za zaporo odpustov, za rešitev gospodarskih vprašanj delavcev.

Le na ta način je mogoče ohraniti naše sile, ki so prvo jamstvo, da ne bomo postali plen razbijaških, frakcionističnih, šovinističnih in imperialističnih načrtov.

To stališče bomo podpirali v Centralnem komitetu in v interesu miru ter boljše bodočnosti tržaškega prebivalstva vabimo vse komuniste, proletarce, italijanske in slovanske demokrate, da naš predlog v borbi za izvršitev tega programa z vsemi silami podprejo, kajti to je edina rešitev za izhod iz te situacije.

Živela enotnost Komunistične partije Tržaškega ozemlja!

Smrt fašizmu — Svoboda narodu!

Člani Centralnega komiteta:
MAULE BRUNO, BUKOVEC IVAN — VOJMIR, STOKA FRANC, SORTA GIORDANO, LIPOVEC FRANC — TINE in DRASSICH CARLO.

Na Koroškem ovirajo slovenske zadruge

CELOVEC, 8 — Predstavniki zadrug slovenske Koroške so na kongresu Zveze kmečkih zadrug za vso Avstrijo v Linzu obtožili predsednika zveze, da ukinja zadruge koroških Slovencev. Clan predsedstva je tudi znani preganjalec koroških Slovencev Schumi. Zaradi protesta slovenskih predstavnikov so bili predsedstvo in Schumi sam prisiljeni preklicati obrekovanja, ki so jih širili proti slovenskemu zadružnemu gibanju. Predstavniki tirolskih zadrug so tudi izjavili, da bodo prenehali s slehernim preganjanjem proti koroškim Slovencem.

Angleški sindikalisti v Beogradu

BEOGRAD, 8 (Tanjug) — Sinoči je prišla v Beograd delegacija londonskih sindikatov, ki bo ostala štirinajst dni v Jugoslaviji. Delegacijo vodi predsednik jugoslovansko-angleškega društva in podtajnik zveze državnih uradnikov William John Elerbi.

BERN — Te dni je bila v Curihu prva konferenca švicarske delavske mladine. Konference se je udeležilo čez sto delegatov sindikalnih, kulturnih in političnih mladinskih organizacij. Izbrali so delegacijo, ki bo predstavljala švicarsko mladino na mednarodni konferenci v Varšavi.

Jugoslovani doma in v tujini izražajo svoje zaupanje v Partijo in maršala Tita

Osebje veleposlaništva FLRJ v Moskvi je poslalo maršalu Titu tole brzojavko:

Ogorčeni nad nepravičnimi obtožbami, izražamo neomajno zaupanje v Centralni komite naše slavne partije s tov. Titom na čelu, ki vodi naše narode po varni poti v socializem.

S Titom v borbi — s Titom v socializem!

Osebje jugoslovanskega poslaništva v Buenos Airesu pa je poslalo sledeči brzojav:

«Izražamo naši vladi z maršalom Titom na čelu našo privrženost in soglasje s stališčem Centralnega komiteja Jugoslavije. Skupno z našo vlado in našimi narodi stojimo trdno ob bratski Sovjetski zvezi in drugih državah ljudske demokracije.

Slično brzojavko je poslalo osebje predstavništev v Budimpešti in posadke ladij ter vlačilcev. V njej ogorčeno odklanjajo neutemeljene in napačnih obvestilih skonstruirane obtožbe proti naši Partiji, našemu Centralnemu komiteju in tov. Titu. Vsi vemo, je rečeno v brzojavki, da dolgujemo naši partiji, Centralnemu komiteju, predvsem pa Tebi, vse tisto, kar imajo danes naši narodi in naša draga domovina. Ti in Partija pod Tvojim vodstvom sta gojila v nas vedno leninsko - stalinski internacionalizem, nas dovedla na pot bratstva med našimi narodi, nam vlila nezlomljivo zaupanje v socializem in nam dala neizčrpno voljo za zgraditev socialistične domovine. Iz dna srca odobravamo vsako besedo v izjavi Centralnega komiteja KP Jugoslavije in ogorčeno obsojamo saboterško izdajalsko početje Zujoviča ter Hebranga.

Prav tako iz vseh krajev Jugoslavije pošilja ljudstvo Centralnemu komiteju KPJ številne resolučije, v katerih izraža svoje neomajno zaupanje v vodstvo Partije in njeno linijo.

Tako so poslali svoj protest gojenci in predavatelji višje partijske šole v Beogradu. Delovni kolektiv Titovih zavodov «Litostroj» v Ljubljani, delovni kolektiv tovarne «Intex» v Kranju, prebivalstvo kamniškega okraja na čelu s svojimi delovnimi kolektivi v tovarnah pohištva na Duplici, tovarni «Vata» itd.

Vsi izražajo svoje zaupanje v partijsko vodstvo in obljubljajo, da bodo ostali trdno sklenjeni v Ljudski fronti, ki jih pod vodstvom maršala Tita vodi v lepšo bodočnost.

Mednarovna konferenca invalidov v Beogradu

BEOGRAD, 8 — Včeraj so na četrtem plenarnem zasedanju Zveze jugoslovanskih vojnih invalidov sklenili, da se bo sklicala mednarodna konferenca invalidskih zvez, ki naj bi bila 26. oktobra v Beogradu.

POSLEDICE DENARNE REFORME SE V NEMČIJI VEDNO BOLJ ČUTIJO

Z „berlinskim vprašanjem" hočejo zapadne sile odvrniti pozornost od celotnega nemškega vprašanja

BERLIN, 8. — Ameriška vlada je objavila besedilo pisma maršala Sokolovskega maršalu Clayu, ki ga je pisal 3. t. m. V pismu izjavlja maršal Sokolovski, da je naklonjen čim obširnejšim trgovinskim odnosom med vsemi conami. V pismu izjavlja Sokolovski dalje, da so bili ti odnosi dokončno prekinjeni v juniju t. l. po krivdi angloameriških oblasti, on pa nima nič proti temu, da bi se ti odnosi nadaljevali.

General Clay je odgovoril, da je vzpostavitev izmenjave med conami odvisna od vzpostavitve prometa z Berlinom in zapadno Nemčijo.

Predstavnik angleškega zunanjega ministrstva je izjavil, da ne bodo objavili še danes britanske note sovjetski vladi Vsekakor bodo note objavili hkrati v Londonu, Parizu in Washingtonu. Iz Pariza javljajo iz dobro poučenih krogov, da navaja francoska nota, da Berlin ni sestavni del sovjetske cone pač pa mednarodna okupacijska cona. Dalje očita francoska nota sovjetskim oblastem, da so krive sedanjega položaja. Francoska vlada je tudi pripravljena pogajati se z ostalimi tremi okupacijskimi oblastmi za ureditev berlinskega vprašanja. Medtem pa poroča AFP, da so družine francoskih vojakov in uradnikov v Berlinu dobile nalog, naj zapustijo Berlin v osmih dneh. Do sedaj nista ameriški in britanski vojaški poveljnik še izdala podobnih ukrepov.

Položaj v Berlinu postaja vedno bolj resen. Francoske oblasti so sporočile, da bodo zapadni sektorji Berlina prenehali dobavljati električni tok za cestno železnico, ki bo nehala delovati v noči od 9. do 10. julija. Tudi dobavljanje toka industriji in za razsvetljavo cest se bo znižalo za 75%. Z druge strani pa je sovjetska oblast odredila, naj se zviša za 30% dobava električnega toka za berlinsko cestno železnico. Kakor je izjavil ravnatelj gospodarskega odseka berlinske občine, se v zapadnih sektorjih Berlina občuti tudi veliko pomanjkanje surovin, zaradi česar bodo morale nekatere tovarne prenehati z obratovanjem. Na zapadnih področjih se vedno bolj čutijo tudi posledice denarne reforme. V Kielu so morali odpustiti 10.000 tovarniških delavcev. Podobni primeri se pojavljajo po vsej zapadni Nemčiji. Vzporedno s tem je narastel kriminal.

Iz Washingtona javljajo, da so ZDA odbile poljsko protestno noto proti londonskim sklepom, češ da bi bilo treba to noto nasloviti Sovjetski zvezi. V istem smislu se izjavlja tudi britanska nota, ki so jo včeraj izročili poljski vladi.

Predstavnik poljskega zunanjega ministrstva je izjavil, da skušajo Angloameričani zavlačevati berlinsko vprašanje in skušajo postavljati nemško vprašanje s popolnoma potvorjenega stališča. Na vse načine hočejo odvrniti pozornost od celotnega nemškega vprašanja, da bi ga s histerično propagando spremenili v «berlinsko vprašanje». Ker je prekinitev prometa z Berlinom neposredna posledica londonskih sklepov, da se ustanovi zapadna nemška država z ločeno valuto, mora biti Angloameričanom jasno, kakor je bilo to jasno osmim zunanjim ministrom, ki so se sestali na varšavski konferenci, da se nemško vprašanje ne da rešiti, dokler se ne bodo štiri velesile znova sestale na podlagi londonskih sklepov in z voljo, da čimprej podpišejo mirovno pogodbo z Nemčijo in umaknejo v enem letu vse vojaštvo. Omenjeni predstavnik je izjavil, da je do sedaj edino Sovjetska zveza med velesilami predlagala konkreten načrt za umik čet in za normalizacijo nemškega življenja.

V Koblencu so se začeli predhodni razgovori 11 ministrskih predsednikov zapadne Nemčije in političnih strank v zvezi s predlogi zapadnih držav za ustanovitev samostojne zapadne nemške države. Iz uradnega poročila o razgovorih pa se jasno vidi, da ni mogoče govoriti o kaki resni opoziciji in bo nedvomno sprejet angloameriški diktat, ki bo spremenil zapadno Nemčijo v kolonijo.

Obsojene na neuspeh klevete proti ZSSR

MOSKVA, 8 (TASS) — V dolgem članku piše list «Trud» o protisovjetskih klevetah italijanskih reakcionarjev, ki širijo neresnične vesti o usodi italijanskih ujetnikov v Sovjetski zvezi.

«Trud» piše med drugim: Tudi to pot kakor pri prejšnjih poizkusih so fašistične klevete obsojene na najsramotnejši polom. Italijansko ljudstvo dobro ve, kdo je odgovoren za zločinsko vojno, ki je povzročila izgubo tolikih italijanskih častnikov in vojakov, ki so jih žrtvovali za izvedbo roparskih načrtov fašističnih piratov.

Proslava petstoletnice ruske samostojne cerkve

MOSKVA, 8 — Danes so se v Moskvi začele svečane proslave za peto stoletnico samostojne ruske cerkve. Pred slovesnim obredom v moskovski katedrali je patriarh Aleksej pozdravil vse ljudstvo in poudarjal potrebo enotnosti vseh pravoslavnih cerkva in skupne borbe za mir v vsem svetu.

V ITALIJO se vračajo vojni zločinci

General Graziani se je tudi vrnil - Vlada v zadregi zaradi Fanfanijevega načrta

RIM, 8. — Zaradi odločnega odklonilnega stališča delavcev in zaradi kritike vladinih listov je italijanska vlada napravila prvi korak nazaj glede Fanfanijevega načrta. Minister Fanfani se je zjutraj sestal z nekaterimi prijatelji svoje stranke, da bi preučil možnost o nekaterih popravkih načrta. To pravi namreč uradno poročilo, toda resnica je, da je minister Fanfani preučil možnost, kako bi se častno izmazal iz te afere, ki dviga tak val odpora med delavci in med njegovimi sodelavci

Vlada je jasno pokazala, da bo umaknila zahtevo po sprejetju Fanfanijevega načrta, ko je po poslancu Pastoreju, ki je uradni demokristjanski sindikalist, izjavila, da bodo demokristjani glasovali za Fanfanijev predlog, toda da bodo podpirali vsako težnjo za «morebitne popravke».

CGIL je obsodila Fanfanijev načrt s točnim programom, da se bodo delavci borili proti temu prevaralnemu načrtu, in z zagotovitvijo, da bo CGIL odločila nadaljnje ukrepe za borbo proti načrtu.

Bistvo te ostre borbe sindikalnih organizacij proti Fanfanijevemu načrtu je ta, da se vladi ne dopusti, da bi osporavala delavcem pravico do trinajste mesečne plače.

Vojni zločinci se vračajo dan za dnem v Italijo. Itak jim ne bo nihče ničesar očital. Policija ima pač preveč dela z delavci in z razbijanjem stavk. Sedaj se je vrnil v «domovino» general Graziani. Od osvoboditve do danes je bil vedno «bolan». Graziani bo v kratkem prišel pred sodišče. Zanimivo je dejstvo, da se je Graziani odločil odgovarjati pred sodiščem ravno v trenutku, ko si edino naivnež lahko misli, da bi ga lahko obsodili. Tudi sodišča imajo druga dela. Morajo obsoditi ves partizanski pokret in se ne morejo spuščati v take «malenkosti».

E. MILIČ

Protest Podlonjercev

Vojaški okupacijski upravi
Trst

Podpisani prebivalci okraja Podlonjer vam pošiljamo odločen protest zaradi podpore, ki se odkrito daje industrijcem tega ozemlja z uveljavljanjem paragrafov fašističnih zakonov, da se laže zadenejo sindikalni voditelj in da se z njihovo aretacijo zbegajo delavske množice.

Z naložitvijo globe Primorskemu dnevniku pa vi pri vojaški okupacijski upravi samo razburjate duhove in napadate enotnost med Italijani in Slovenci tega ozemlja.

Teh stvari ne moremo dopuščati in zahtevamo takojšnjo izpustitev aretiranih, ki nimajo nobene krivde razen te, da se borijo za dobrobit delavca, proti fašističnim šovinističnim spletkam.

* *

Tovarniški odbor tvornice Stab. Modiano je poslal okupacijski vojaški upravi protestno pismo, v katerem ugotavlja, da najnovejša aretacija pomeni ofenzivo proti delavcem, s katero hočejo odvzeti delavstvu pravice do stavke, ki je zakonito sredstvo za obrambo delavstva pred delodajalci.

Podpirajmo Rdeči križ za Tržaško ozemlje

Conski svet izglasoval ukinitev stanovanjskega urada

Včerajšnja seja conskega sveta, ki je morda predzadnja, se je začela z že običajno večjo zamudo. Dnevni red, ki je obravnaval večinoma legalno - upravne zadeve, je bil večinoma dolgočasen in so se svetniki izgubljali v različne potankosti.

Osma točka dnevnega reda je bilo razpravljanje o stanovanjskem uradu. Legalno - pravna komisija, ki je poročala o tej zadevi, je na koncu svojega poročila izrazila svoje mnenje, da je ta urad škodljiv in nepotreben, zato je predlagala ukinitev tega. Tu se je vnela dolga debata ,kateri se nihče ni čudil, posebno če pozna način kako sejeta bodisi občinski ali conski svet. Edini, ki je ta urad branil, je bil svetnik Tromba in sicer zato, ker je sam član stanovanjskega odbora. Vendar je celo on priznal, da je včasih napačno postopal posebno pri zadevah, ki se tičejo sostanovalcev. Vsi ostali svetnik pa so bili za ukinitev tega urada. Vsak zastopnik posamezne politične stranke pa je predlagal poseben postopek pri ukinitvi. Socialisti in demokristjani so predvsem opozarjali na raztegnitev italijanske zakonodaje.

Pri končnem glasovanju o tej zadevi, so vsi prisotni razen svetnika Trombe glasovali za ukinitev stanovanjskega urada na podlagi italijanskega zakona št. 548 od 30-6-1947. Za tem je bila seja odgodena na danes zjutraj ob desetih.

Zadnji odmev 26. aprila

Zadnji šovinist, ki se je moral zagovarjati zaradi obtožbe, da je 26. junija med «stavko» Delavske zbornice metal kamenje proti tramvajskemu vozu, je bil Celestin Morante, funkcionar v nekem tržaškem denarnem zavodu in bivši major italijanske vojske.

Razprava proti temu vročemu funkcionarju se je vršila včeraj zjutraj pred višjim zavezniškim sodiščem, kateremu je predsedoval major Mc Colm. Policijski inšpektor Nossal, ki je tedaj aretiral obtoženca, je na sodišču povedal, da je bil obtoženec prav v prvih vrstah one skupine vročekrvnežev, ki so stali na vogalu Portici in metali kamenje v tramvaj. Tudi policist Cuk je videl obtoženca v oni skupini. Sledili sta dve obrambni priči, ki pa sta pobijali prve trditve. Predsednik sodišča je v svojem pravdoreku izjavil, da ne more ugotoviti, katera od obeh trditev je resnična. Zato je sprejel predlog zagovornika odvetnika D'Angela in oprostil Celestina Moranta.

TRŽAŠKI DNEVNIK

24. urna stavka v ladjedelnici Sv. Roka

Delavci so že dva tedna brez plače

Že dva tedna je preteklo, odkar niso prejeli delavci ladjedelnice Sv. Roka svojih mezd Kljub posredovanjem predstavnikov delavcev še niso prišli do povoljnega zaključka.

Včeraj zjutraj ob 7.30 pa so delavci, ko so videli, da je njihovo čakanje brezuspešno, stopili v stavko, ki je trajala 24 ur. S to stavko so izpričali svoje nezadovoljstvo proti neuvidevnosti vodstva, ki noče spregledati potreb delavstva in njihovih družin, ki že tako ne morejo živeti s skromnimi prejemki; sedaj se pa morajo zadolžiti, da se lahko sploh preživljajo.

Skrajni čas bi že bil, da bi vodstvo ladjedelnice uvidelo težak položaj, v katerem se danes nahaja delavski razred sploh, ter da bi izplačali delavcem zasluženе prejemke.

Nadaljuje se stavka petrolejskih delavcev

Koordinacijski odbor za stavko petrolejskih delavcev objavlja, kot je bilo že sklenjeno soglasno na zasedanjih, da se stavka petrolejskih delavcev še vedno nadaljuje.

Opozarja pa vse delavce, naj ne nasedejo vestem ter člankom, ki bi hoteli ustvariti zmešnjavo ter postaviti v napačno luč petrolejske delavce, ki so stopili v stavko za njihove upravičene zahteve.

Koordinacijski stavkovni odbor.

Odhod otrok na počitniške kolonije

Za BOVEC bo odhod V SOBOTO 10. OB 6 ZJUTRAJ izpred Doma pristaniških delavcev, Korso Cavour.

a ST. PETER PRI GORICI in BUKOVICO pa bo odhod v SOBOTO 10. T. M. OB 11 PREDPOLDNE izpred Doma pristaniških delavcev.

Poziv prosvetnim društvom

Prosvetno društvo «Slovan» iz Padrič vabi vsa prosvetna društva Tržaškega ozemlja na proslavo 50-letnice obstoja in ustanovitve, KI BO V NEDELJO 11. T. M. OB 16.

V nedeljo vsi v Padriče k proslavi 50-letnice „Slovana"

Slovensko - hrvatska prosvetna zveza vabi vsa prosvetna društva in pevske zbore, da se udeleže proslave 50. letnice ustanovitve prosvetnega društva «Slovan» v Padričah

V NEDELJO 11 T. M. OB 16.

Prosvetna društva, organizirajte skupne izlete v Padriče!

Zaradi stavke avtobusi ne morejo voziti iz mest, pač pa bodo vozili z Občin do Padrič in obratno.

Nihče naj ne izostane!

Opozorile Dijaške Matice

Dijaki in dijakinje, . . nameravajo v prihodnjem šolskem letu prositi Dijaško Matico za kakršno koli podporo (za knjige, šolske potrebščine, za zdravljenje, za vožnjo itd.) bodo morali izpolniti posebno tiskovino, ki jo dobijo v upravi doma v ul. Buonarroti 31 za 15 lir. Prošnje za sprejem v dom morajo izročiti prosilci krajevnemu odboru Dijaške Matice odnosno prosvetnega društva naj kasneje do 15. julija. Po tem dnevu se prošnje za sprejem v dom ne bodo več sprejemale.

Narod si bo pisal svojo sodbo sam, ne frak mu je ne bo ne talar!

Ivan Cankar

Pionirji so zaključili šolsko leto

Prireditev pri Sv. Ivanu in šolska razstava v Barkovljah

V nedeljo 4. t. m. so ob 10 dopoldne organizirali pionirji v dvorani S. Škamperle pri Sv. Ivanu prireditev, s katero so slovesno praznovali zaključek šolskega leta. Poleg številnih pionirjev je prišlo na proslavo tudi mnogo njihovih staršev in prijateljev.

Navzoče je s kratkim nagovorom pozdravila Tončka Cokova, ki je orisala delo preteklega leta in opozorila pionirje na naloge, ki jih čakajo v bližnji bodočnosti v šoli in tudi izven nje, zlasti med počitnicami. Šolski uspeh je bil dober, vendar je treba stremeti za še boljšimi rezultati.

Pionirska skupina «Tomažič» je nato podala sliko «Pionirski sestanek», povzeto iz realnega življenja, z recitacijami in petjem. Neka mala pionirka je zaplesala tudi «Tarantelo». Poleg deklamacij (pionirke iz družine «Perossa» in «Tomažič») in zbornega petja (pionirski pevski zbor iz Lonjerja) so predvajali gojenci šole za ritmično gimnastiko, ki jo vodi Olga Gorjupova, zelo uspel prizor «Učna ura». Najbolj pa je navdušila gledalce druga točka te skupine «Igra na trati», kjer so sredi cvetja in zelenja napravile male plesalke lepo koreografsko sliko. To točko so morali seveda ponoviti. Pri prireditvi niso manjkali tudi pionirji z Opčin, ki so zaplesali «mazurko».

Nazadnje so se zbrali na odru vsi pionirji in z velikim zanosom zapeli svojo himno, ter s tem zaključili lepi spored in šolsko leto.

Tudi na slovenski osnovni šoli v Barkovljah so zaključili šolsko leto s posebno prireditvijo. Otroci so deklamirali in recitirali. Priredili so tudi koncert s pestrim sporedom. Predvsem pa je zbudila pozornost razstava ročnih del, ki je bila več dni odprta občinstvu.

V primeri s preteklim letom je razstava pokazala znaten korak naprej v šolski vzgoji, za kar se je treba zahvaliti zlasti učiteljstvu, ki je vložilo mnogo truda in vneme v svoje delo. V treh dvoranah so bili razstavljeni vsakovrstni predmeti, od šolskih risb, zvezkov, rezbarij, malih ladjic, do sobnega pohištva in ženskih ročnih del. Nekdo je napravil iz ilovice celo barkovljansko župno cerkev.

Otrokom in učiteljstvu je dala razstava spodbudo, da bodo prihodnje leto svoj trud in marljivost še podvojili. Samo na ta način bodo mogli nadoknaditi tisto, kar jim je neslavna fašistična doba tako krivično in dolgo vrsto let odrekala na šolskem področju.

Prva pošta otrok iz Martuljka in Ponikve

Včeraj je prejel Rdeči križ za Trst in pokrajino v ul. Carducci 8. prvo pošto otrok, ki so odšli v počitniške kolonije v Martuljek in v Ponikvo. Vsi otroci izražajo v svojih pismih svoje zadovoljstvo ter javljajo svojim staršem, da se jim godi zelo dobro da so zdravi in da se bodo v kratkem videli. Vsi se seveda prav posebno spominjajo svojih domačih ter jim pošiljajo prisrčne pozdrave; obenem pa jih zagotavljajo, da naj bodo popolnoma brez skrbi, ker se imajo zelo dobro.

Usoden padec s stola

Sinoči okrog 21.50 so pripeljali na II. kirurški oddelek glavne bolnice eno leto starega Romana di Vittorio, stanujočega na Molo Sartorio 3. Otrok ima prebito lobanjo in pretres možganov, ter je njegovo zdravstveno stanje precej nevarno.

Stanovanjski urad tudi na sodišču ni priljubljen

S stanovanjskim uradom ni nihče zadovoljen. Le poglejmo seje občinskih in conskih svetov, kjer se svetnik Suban vedno segreje, kadar je govora o tem uradu. Nekaj podobnega se je včeraj odigralo pred tukajšnjim sodiščem, kjer se je moral zagovarjati Nereo Macchi, ker je grozil stanovanjskemu uradu.

Zadeva se je pa takole zgodila. Obtoženec je oktobra 1944 stanoval z materjo v enosobnem stanovanju v ulici Del Pozzo. Med nekim bombnim napadom so bombe razbile njegovo stanovanje. K sreči pa mu je nato stanovanjski urad nakazal skupno stanovanje z nekim Locicerom v ulici Piccardi št. 51. Vse je bilo v redu do osvoboditve, ko so na Locicerovo posredovanje dodelili sostanovalcu Macchiju stanovanje nekega Janze, Locicerovega svaka, v isti hiši v pritličju.

Med tem časom pa se je obtoženec poročil in dobil otroka. Tako je družina narastla na skupno število štirih oseb. 11. septembra 1947 pa je prišel ukaz stanovanjskega urada, ki je zapovedal obtožencu, naj zapusti dosedanje stanovanje in naj se vrne v prejšnje v ulico Del Pozzo št. 16, ki so ga med tem obnovili. Vsak obtoženčev poskus, da bi prepričal stanovanjski urad o nesmiselnosti tega ukaza, ker štiričlanska družina ne more stanovati v enosobnem stanovanju v ulici Del Pozzo, katerega je sam stanovanjski urad označil za majhnega, je bil zaman, ker je urad vztrajal na svojih odločitvah. Zato je Macchi v obupu pisal stanovanjskemu uradu nekako grozilno pismo, v katerem je naslovil razne žalitve na tega in obenem zagrozil, da bo ubil vsakega, ki ga bo hotel prisiliti na izselitev.

Na razpravi je sam ravnatelj tega glasovitega urada priznal, da je njegov urad v tej zadevi postopal napačno. Ostale priče, med temi neki funkcionar s tega urada in neki civilni agent sta pričala v obtoženčev prid. Zato je tudi državni tožilec predlagal sodišču, naj oprosti Macchija. To je nato sodišče tudi storilo.

Predsednik sodišča je bil dr. Picciola, državni tožilec dr. Franco, zagovornik pa odvetnik Giannini.

Zaradi 5 tisoč lir ne bo mogel v Argentino

Znana stvar je, da je v Trstu vedno dovolj esulov, ki se pečajo z vsakovrstnimi posli, samo da lahko rinejo naprej svojo žalostno eksistenco.

Tako je že aprila meseca Rečanka Antonija Terdič, ki stanuje v ul. Carducci 23, spoznala nekega Beograjčana po imenu Krstiča Nenada, kateri ji je pripovedoval svojo žalostno odisejo, s katero jo je tako ganil, da mu je takoj posodila 5 tisoč lir.

Že naslednji dan pa je poslal nekega svojega prijatelja k Terdičevi in z izgovorom, da služi prijatelju diploma, da bi dobil službo, je isto dobil nazaj. Od takrat je Terdičeva zaman zahtevala vrnitev svojega denarja in ko je Krstič končno izginil, se je odločila, da prijavi zadevo policiji.

Ta je kmalu ugotovila, da Krstiča ni več v Trstu, ampak da je odšel v Neapelj, kjer čaka, da bi se vkrcal za Argentinijo. Takoj so poslali za njim tiralico, da bi preprečili njegov odhod in tako bo Krstič verjetno namesto v Argentiniji napravil svojo prvo postajo v tržaških zaporih zaradi 5 tisoč lir, ki jih je «pozabil» vrniti.

«Izvozna trgovina» na devinskem bloku

Na raznih obmejnih blokih je vedno dovolj trgovine s cigaretami in drugimi stvarmi, s katerimi se da «zaslužiti». Zato ima policija vedno polne roke dela, da prepreči razne vrste tihotapstva. Tako so na devinskem bloku v sredo presenetili Versolatto Izidorja iz videmske pokrajine, ki je hotel pritihotapiti v Italijo okrog 40 kg sladkorja.

Tudi pri Arturu Florettiju, ki je prav tako doma iz videmske pokrajine, pa biva sedaj v Trstu v ul. Cologna 63, je policija našla 860 ameriških cigaret. V obeh primerih so blago zaplenili.

Tudi mali motocikli so nevarni

Ceprav majhni in navidez neškodljivi, so mali motocikli «Lambretta», ki jih srečujemo zadnje čase po tržaških ulicah, vseeno opasni za nepreviдne pešce. Tako je 27-letni Jurij Vidali iz ul. Petronio 11 povozil prejšnji dan na Oberdankovem trgu s svojo «Lambretto» 42-letnega Stefana Klementa z Opčin 352. Pri nesreči je Klemente zadobil rano na temenu, da so ga morali prepeljati v glavno bolnico, kjer so ga obvezali in poslali domov.

Tov. Alojziju Puntarju v spomin

V sredo 7. t. m. smo spremili na zadnji poti tov. Alojzija Puntarja. Velika udeležba ljudi na pogrebu je pokazala, kako veliko spoštovanje je užival pokojni med svojimi. Bil je človek in tovariš, delavec, ki je žrtvoval samega sebe za skupnost. Bil je eden izmed najbolj aktivnih članov godbenega društva.

Tovariš Alojz! Nad 35-let si se žrtvoval za napredek naše godbe ter bil njegov zvesti član do svoje smrti. Na tvoji zadnji poti smo ti s solzami v očeh igrali zadnje koračnice. Kot si ljubil iskreno svojo družino, tako smo ti bili blizu tudi mi tvoji tovariši — godci. Ostal nam boš v večnem spominu!

Godbeno društvo na Proseku.

Društvo „Slovan" v Padričah

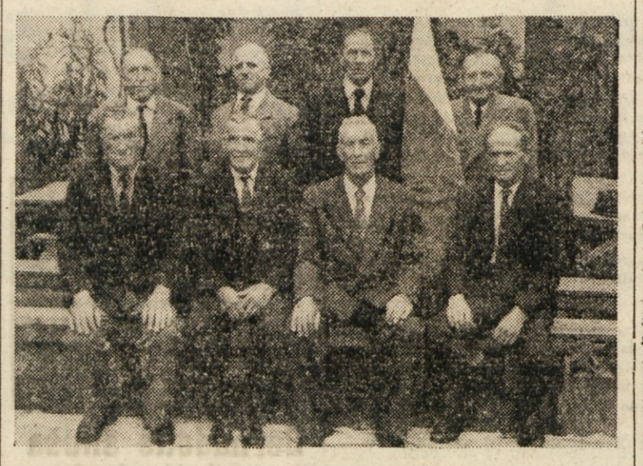

Padričani se marljivo pripravljajo na slovesno proslavo 50-letnice svojega pevskega društva «Slovan». Slika nam predstavlja osem izmed desetih še živečih članov, ki so v društvu že od njegove ustanovitve. Ti člani so: Grgič Anton, Grgič Josip, Grgič Karel, Grgič Josip, Kalc Jožef, Kalc Just, Grgič Lovrenc in Grgič Mihael. Na sliki manjkata še Zagar Jože in Grgič Ivan.

O ostalih pripravah za nedeljsko proslavo in o njenem programu bomo še poročali. Vsekakor Padričani že sedaj obetajo, da ne bo manjkalo ne pijače ne jedače in niti ne zabave.

Vojaška uprava je prekršila svoje odredbe

Objavili smo že vest, da je stanovanjski urad izdal najemnikom stanovanja v prvem nadstropju hiše št. 8 v ulici Giustiniano nalog, da se morajo izseliti. Pri izvrševanju tega ukaza se je stanovanjski urad podredil odredbam vojaške uprave, ki mu je s svojim pismom direktno zaukazala, kaj mora storiti. Na ta način seveda ni držal stanovanjski urad svoje besede, s katero je zagotovil stanovalcem hiše v ul. Giustiniano, da bo stanovanje prepustil njim.

Ne poznamo še vzrokov, ki so vodili vojaško upravo, da je tako postopala; vemo pa prav dobro, da nimajo ti vzroki nobene zakonite podlage. Najemnik tega stanovanja tov. Jaksetich ne more živeti v Trstu iz političnih razlogov; toda v tem stanovanju so prebivali njegova družina, tov. Marina Bernetič in tov. Kosmina s svojo družino, ki so prejeli za to uradno dovoljenje od stanovanjskega urada.

S tem da je izdala vojaška uprava tak ukaz, je prekršila nekatere odredbe, ki jih je sama izdala. Splošni ukazi 62 in 62 B in pa ukaz ozemlja št. 60 ne predvidevajo, da bi imela vojaška uprava to moč, da bi lahko razveljavila najemniške pogodbe ali ukrepe, ki jih je izdal stanovanjski urad in ki jih mora vsakdo spoštovati in upoštevati, seveda tudi vojaška uprava. Samo v ukazu za ozemlje št. 60 je predviden primer, v katerem lahko vojaška uprava odredi iz vojaških potreb zasežbo poslopja ali stanovanja. Toda v tem primeru pač ni niti duha ne sluha o kakšnih vojaških razlogih.

Vojaška uprava je s tem celo prekršila člen 4 priloge VI mirovne pogodbe, ki zagotavlja spoštovanje najosnovnejših človečanskih pravic, ter se na to ni niti ozirala.

Med tem časom pa je že vojaška uprava izdala ukaz, da se mora stanovanje na vsak način izprazniti, čeprav imajo stanovalci vso pravico, da v njem še nadalje stanujejo. Takšno zadržanje vojaške uprave krši osnovne človečanske pravice ter pravico do svobode, za katere nositeljico se smatrajo sami Anglo-američani.

Izvedeli smo, da so se morali včeraj zjutraj stanovalci izseliti, ker je bil ukaz kategoričen in kakor kaže, so ga izdali višje oblasti.

Po mnenju nekaterih ljudi se zdi, da je bil izdan ukaz za izpraznitev stanovanja z izgovorom, češ da se bo v stanovanje vselil častnik civilne policije, ki se namerava v teh dneh poročiti. Poudariti moramo — seveda po raznih govoricah, ki se širijo po mestu — da ima ta častnik civilne policije že na razpolago stanovanje v bližini Goldonijevega trga.

Pri delu so jih presenetili

V sredo okrog 17.40 so poklicali policijsko «Emergenzo» v ul. Crosada 9, kjer so neznanci hoteli napraviti luknjo v zidu sindikalne trgovine z jestvinami, ki jo vodi za Delavsko zbornico in Enotne sindikate 41-letni Sacco Salvatore.

Ko pa so tatovi opazili, da nekaj ni v redu, so še pred prihodom policije pobrali žila in kopita in ko je ta prišla na mesto, je opazila samo majhno luknjo, ki so jo tatovi ravno začeli vrtati, dokler jih niso zmotili pri njihovem delu.

AMERIŠKI PODTAJNIK PREKO DEVINSKEGA BLOKA

V sredo, 7. t. m. ob 19, je prišel na italijansko ozemlje preko bloka v Devin poveljnik anglo-ameriških čet na Tržaškem ozemlju general Airey ki je na aerodromu v Campoformidu (Videm) pričakal podtajnika ameriškega vojnega ministrstva Drappe-ja.

KOLEDAR

Petek 9. julija
Veronika, Jadranka
Sonce vzhaja ob 4.22, zahaja ob 19.55. Dolžina dneva 15.33. Luna vzhaja ob 7.08, zahaja ob 22.17.

Jutri 10. julija
Ljubica

Spominski dnevi

1946 je bila podpisana v Tirani pogodba o prijateljstvu in medsebojni pomoči med vladama FLRJ in L R. Albanijo.

PRESKRBA

Za upravičence dodatkov bodo začeli deliti danes v dovoljenih trgovinah oljčno olje (tudi namespto masla - 100 gr za 1 dcl olja) na odrezka olja in masla t .m. ter sladkor na odrezke sladkorja živilske nakaznice.

Konec razdeljevanja 31. t. m. Cena v mestu - olje 250 lir za liter, sladkor 252 lir za kg.

Dvig odrezkov: Vsi trgovci na drobno naj danes dvignejo na mestnem prehranjevalnem uradu odrezke za testenine. Isto naj store načelniki podeželskih prehranjevalnih uradov.

ENOTNI SINDIKATI

CEBELARJI. V nedeljo 11. t. m. ob 9 zjutraj bo v prostorih ES v ulici Imbriani 5-I. važen sestanek.

Prevozniška stroka. Danes ob 19 bo seja glavnega sveta v ul. Zonta.

Higienska stroka. Danes 9. t. m. bo v ul. Zonta ob 20 seja glavnega sveta.

Sporočilo kategoriji tesarjev in ključavničarjev. Javljamo vsem članom, da se bo skupščina, ki bi morala biti v nedeljo 4. t. m. od 10, vršila v nedeljo 11. t. m. ob isti uri.

Zveza mešane stroke: V sredo 14. t. m. bo v ul. Conti 11 občni zbor.

Kulturni odsek. Danes ob 19.30 seja kulturnih referentov upravnih in tovarniških odborov.

IZLETI

MOTOKLUB SV. JUSTA sporoča članom in prijateljem, da priredi 18. julija izlet na Bled.

Vpisovanje v tajništvu dnevno od 18 do 20 v ul. Vidali 4.

Tržaški alpinistični klub priredi v nedeljo 11. t. m. izlet v Misurino. Vpisovanje in informacije daje tajništvo v ul. Conti 11.

IZLET PDT NA JAVORNIK

PDT priredi v nedeljo 25. julija izlet na Javornik in na Črni vrh. Vpisovanje se vrši v čevljarni Pirc ulica Settefontane 3 in v čevljarni Gec v Rojanu, trg Tra i Rivi št. 3, v čevljarni Pirc, ulica Settefontane 3 in v trgovini Marcela Nadliška ulica Giuliani 13. Vpisovanje v trgovini Nadlišek do 13. t. m.

Letovanje bo trajalo po en teden in se bo lahko obnovilo po cele tedne.

Sportni klub Sv. Ivan priredi v nedeljo 11. t. m. izlet k planinski koči Marinelli in na goro Colians. Vpisovanje pri tobakarni v ul. S. Cillino 95.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 8. julija 1948 se je rodilo 10 otrok, umrlo je 5 ljudi, porok je pa bilo 15.

Cerkvene poroke: Uradnik Franc Apollonio in uradnica Laura Prigelli, težak Anton Antonac in zasebnica Karina Barbiero, član ameriške vojske James Curry in uradnica Lucija Radetti, železničar Ivan Russo in vezilja Josipina Vecchio, član ameriške vojske Thomas Frank Lochler in uradnica Maria Calic, mornar Peter Simoni in prodajalka Lina Tait, električar Josip Lazzari in prodajalka Lidia Valdemarin, uradnik Livio Palmin in uradnica Nivea Surian Bacci, livar Karlo Brezigar in zasebnica Marija Bracciano, kurjač Josip Faraguna in šivilja Ermenegilda Gilitz, varilec Attilio Cusma in dnevničarka Justina Canciani, mehanik Aldo Ghiretti in uradnica Liliana Mistelli, uradnik Alonzo James Hiles in zasebnica Diana Superina, livar Ludvik Skabar in zasebnica Katerina Kuestrin, član ameriške vojske Wilbert MC Candles in uradnica Violetta Ferfoglia.

Umrli so: 37-letna Valerija Mortean, 80-letni Edmond Rimini, 73-letna Marija Sfregola, 48-letna Marija Dessenibus, 65-letna Margherita vd. Bobek.

Slovensko gospodarsko združenje

naznanja, da je s ponedeljkom 5. t. m. uvedlo poletne uradne ure. Za stranke urad posluje od 8 do 12.30 in od 17 do 19. V davčnih zadevah posluje urad od 10.30 do 12.30.

DAROVI IN PRISPEVKI

Za Dijaško matico darujejo tovarišice Metlika Ema, Stana Grgič in Kralj Marija iz Bazovice 2000 lir. V isti namen daruje Modic Antonija 300 lir v spomin svojega pokojnega moža Ludvika Modica.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE za Tržaško ozemlje

V soboto 10. julija 1948 ob 21 uri

JURČIČ-DELAK:

„Deseti brat"

Gostovanje v dvorani prosvetnega društva na Kontovelu.

V ponedeljek 12. julija 1948 ob 20.30 Jurčič-Delak: «DESETI BRAT». Gostovanje v Domu kulture v Skednju.

LETNO GLEDALIŠCE

V soboto zvečer ob 21 bo prva predstava Borisa Godunova. Režiser bo Aleksander Sanin, dirigent Antonino Votto, koreografkinja Anita Bronzi in zborovodja Benaglio. Glavno vlogo bo igral Nicola Rossi Lemeni. Peli bodo Rino Corsi, Aleksander Ziliani, Fernando Coreno, Agneza Dubbini, Luciano Donaggio, Fernanda Cadoni in Aleksander Veselovskij.

Vstopnice za to predstavo in za nedeljsko predstavo Rigoletta prodaja gledališka blagajna na trgu Verdi.

PROSVETNA DRUŠTVA

Kulturni krožek «S. Skamperle» priredi danes 9. t. m. ob 21 kulturni večer s sodelovanjem ižolanske dramatske skupine. Na sporedu je komedija v treh dejanjih: «Ero z onega sveta».

Pevski zbor prosvetnega društva «Ivan Cankar» vabi svoje moške člane na važno pevsko vajo. Priporočamo točnost.

Godbeno društvo na Proseku vabi vse svoje člane, da se danes v petek ob 21 obvezno udeleže vaje.

RADIO

7.30. Koledar. 7.35. Jutranja glasba. 7.45. Napoved časa in poročila. 11.30. Reproducirana glasba. 12.00. Sodobna Anglija. 12.10. Pesmi slovenskih skladateljev. 12.45. Napoved časa in poročila. 13.00. Glasba po želji. 13.40. Dvorak: Slovanski plesi. 14.00. Dnevni pregled svetovnega tiska. 14.15. Pestra glasba. 17.30. Plesna glasba. 18.00. Naša povest: Janez Jalen: «Ovčar Marko». 18.15. Vaški kvintet. 18.30. Odlomki iz liričnih oper. 19.00. Angleščina po radiu. 19.30. Lahka glasba. 19.45. Napoved časa in poročila. 20.00 Pevski koncert basista Lupše Friderika. 20.30. Mojstri besede. 21.00. Nekaj znanih tangov. 21.10. Mozart: Trio v D duru - prenos iz Ljubljane. 21.30. Odkester Howard Barlow. 21.45. Pravljice za odrasle. 22.00. Simfonični koncert. 22.45. Plesna glasba. 23.15. Napoved časa in poročila. 23.30. Čitanje sporeda. 23.35. Polnočna glasba. 24.00. Zaključek.

KINO

SUPERCINEMA: «Tajnost Don Ivana», Gino Becchi.
FENICE: «Vzemi moje življenje», Greta Gynt.
FILODRAMMATICO: «Meksikanska serenata», Shirley Tempde.
ITALIA: «Dr. Jekyll in Mr. Hyde», Ingrid Bergmann.
ALABARDA: Bliskoviti udarec», B. Stanwych in Gary Cooper.
MASSIMO: «Kitajska», L. Young.
NOVO CINE: «Trgovci s slonovo kostjo».
KINO OB MORJU: «Slava Moskve» (v barvah).
ARMONIA: «Vihravost jazza», F. Astaire.
ODEON: «Pevec s krinko», Benny Fields.
SAVONA: «Most pri Waterlooju», R. Taylor.
IDEALE: «Hiša deklet», J. Bennet.
MARCONI: «Vedno v mojem srcu», Kay Francis.
RADIO: «Beg», Madeleine Robinson.
VITTORIA: «Ceste greha», J. Laurent.
BELVEDERE: «Samozvanec», Boris Karloff.
GARIBALDI: «Dolina sonca», R. Regan
VIALE: «Ubežnik sem», Tyrone Power.
VENEZIA: «Usodni pragozd».
ROSSETTI: «Pilot Misisipija», Frederik March.
KINO V NABREŽINI: V soboto in nedeljo «Maščevanje».
AZZURRO: «Štiri peresa», (v barvah).

Odg. urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tržaški tiskarski zavod

Kultura

KNJIGE - GLEDALIŠČE - KONCERTI
RAZSTAVE - FILMI - KRITIKE - DROBTINE

Otvoritev poletne operne sezone

V sredo zvečer je bila na dvorišču tržaškega gradu ob številni udeležbi občinstva otvorjena poletna operna sezona z Verdijevo opero Rigoletto.

Rigoletto spada v tisto vrsto Verdijevih opernih stvaritev, ki sestavljajo železni repertoar večine opernih gledališč. Opero, katere vsebina je posneta po V. Hugo-jevem romanu «Kralj se zabava», je slavni italijanski mojster napisal v letih 1851—53 obenem s Trubadurjem in Traviato, tako da nekateri vsa tri dela imenujejo s skupnim imenom «Romantična trilogija», dasi vsebinsko niso navezana ena na drugo. Rigoletto predstavlja tisto operno delo, v katerem je Verdi prvič pokazal svojo veliko ustvarjalno moč Od njegovih prejšnjih del se pokaže ogromen napredek: polifonska struktura je bolj dognana, instrumentacija bogatejša in slikovitejša, vse delo preveva prekipevajoč niz melodij. Skladatelj je izvrstno izrabil vse psihološke momente, zlasti pa strasti prvobitnih človeških čustev in jih upodobil v glasbi.

Celotna izvedba je pokazala, da so se vsi sodelujoči potrudili in pripomogli k uspehu, pri čemer gre glavna zasluga dirigentu Antoninu Vottu, pod čigar vodstvom so se med seboj lepo uravnovesili orkester, zbor in solisti. Posebno je zadivil znameniti kvartet z zadnjega dejanja, pri katerem posameznih glasovanj linij, ki istočasno izražajo različne, nasprotujoče si afekte, baritonist Carlo Tagliavue je tudi tokrat potrdil svoj sloves in je prikazal tako pevsko kakor dramatsko izvrsten lik Rigoletta. Liana Grani se je v vlogi Gilde precej približala liku te pevske vloge, ki nudi koloraturnemu sopranu obilo prilike, da pokaže svoje sposobnosti. Tudi ostali pevci so dobro izpolnili svojo nalogo; tako tenorist Carlo Filipeschi kot vojvoda mantovanski, dasi nas je mestoma motila nesigurnost v intonaciji, mezzosopranistka Anna Maria Canali, basist Mario Tommasini itd.

Občinstvo je glasno odobravalo izvajalce, vendar pa ne odobravamo neukusnih medklicev, ki samo motijo pozornost poslušalcev in dajo misliti na kakšno posebno naročilo.

V prvem delu letošnje poletne operne sezone bomo slišali še Musorgskijevo opero «Boris Godunov», Verdijev «Ples v maskah» in Donizettijevo «Lucio di Lamermoor». Radovedni smo, kdaj se bo gledališka uprava odločila postaviti na oder kakšno operno delo, ki je velikemu delu tržaškega prebivalstva zelo blizu ,kakor n. pr. Smetanovo «Prodano nevesto» ali Gotovčevega «Era z onega sveta», operi, ki sta vendar zasloveli že širom sveta. Tudi kakšno noviteto iz svetovne operne literature močno pogrešamo in pričakujemo, da se bo vodstvo gledališča pri svoji repertoarni politiki otreslo gledanja tistih šovinističnih krogov, ki smatrajo Trst še vedno za italijansko provincialno mesto ne pa za glavno mesto STO-ja, ki mora voditi svojo reprezentativno kulturno politiko.

Finalne tekme mladih rokoborcev

Danes ob 20.30 bodo v prostorih kulturnega krožka «Tomažič» finalne tekme začetnikov in juniorjev v rokoborbi za prvenstvo Tržaškega ozemlja. Nastopili bodo borilci: Bruno Bunz, Carlo Manfè, Bruno Ferialdi, Luigi Simonetti, Roberto Ballarin, Aldo Rauber in Mario Schneider.

Ze prejšnji petek smo prisostvovali zelo zanimivim semifinalnim borbam, v katerih smo videli, da je tudi ta športna panoga zelo priljubljena med tržaškimi športniki.

BALKANSKO-SREDNJEEVROPSKO NOGOMETNO PRVENSTVO

Jugoslavija - Bolgarija 3-1

V okviru balkansko-srednjeevropskega nogometnega prvenstva je bila 4. t. m. odigrana v Sofiji pred 50.000 gledalci nogometna tekma med reprezentancama Jugoslavije in Bolgarijo. Po tehnično zelo lepi igri, ki je bila na višini zlasti v drugem polčasu, je zasluženo zmagalo moštvo Jugoslavije z rezultatom 3:1 (1:1).

Jugoslavija: Soštarič, Brozovič, Stankovič, Palfi, Jovanović, Atanackovič, Cimermančič, Mitič, Woelfl, Bobek, Čajkovski II.

Bolgarija: Kostov, Ormangijev, Apostolov, Petkov, Nedeljkov, Ivanov, Cvetkov, Spasov, Miler, Stankov, Argirov.

Igra se je pričela z nekoliko nervoznimi potezami obeh moštev, vendar sta se nasprotnika kmalu znašla in se je igra menjavala. V drugem delu pa so Jugoslovani prevzeli pobudo in z lepo tehnično igro prevladovali svojega nasprotnika in se odlikovali zlasti v svoji okretnosti in hitrem podajanju žoge in si prav s tem pridobili rahlo terensko premoč na igrišču.

Gole za Jugoslavijo so dali v 42. minuti prvega polčasa Woelfl, v 9. in 27. minuti drugega polčasa pa Mitič in Cajkovski II. Moštvo bolgarske reprezentance je igralo sicer zelo borbeno, toda uspelo jim je, da so zabili samo častni gol, ki ga je dalo levo krilo Argirov. Tekmo je sodil Mihalescu (Romunija).

Omenjeni reprezentanci sta se prvič srečali l. 1926., ko je v Zagrebu Jugoslavija premagala Bolgarijo s 3:1. Leta 1927. v Sofiji 2:0, 1930. v Beogradu 6:1, v Sofiji 2:2 in 3:0, 1931. v Beogradu 1:0, v Sofiji 2:3, 1932. v Beogradu 2:3, 1933. v Bukarešti 4:0, 1934. v Sofiji 2:1, v Beogradu 2:2, v Atenah 4:3, 1935. v Sofiji 3:3, 1937. v Beogradu 3:1, 1927, v Sofiji 0:4, 1946. v Tirani 2:1, 1947. v Zagrebu 2:1.

Romunija - ČSR 2-1 (1-0)

4. julija popoldne je bila v okviru balkansko - srednjeevropskega prvenstva nogometna tekma, v kateri je Romunija premagala CSR z 2:1 (1:0). Tekmi je prisostvovalo 25.000 gledalcev. Moštvi sta igrali v naslednjih postavah:

Romunija: Ionescu, Marinescu, Farmaiti, Ritter, Petrescu, Mihailescu, Farcas, Mercea, Barta, Iordache, Dumitrescu;

CSR: Havliček, Kocourek, Senecky, Koubek, Trnka, Menelik, Hlavaček, Rieger, Malatinsky, Sršen, Dubovski.

Zmaga je bila odločilna šele v zadnjih momentih tekme, sicer sta moštvi ves čas bili enakovredni in bi po igri bolj ustrezal neodločen rezultat. V prvem polčasu v 23. minuti je Iordache dosegel vodilni gol za Romunijo. V 20. minuti drugega polčasa je Menelik z odličnim strelom z glavo izenačil na 1:1. Odločilni gol je dal Barta v zadnjih sekundah tekme iz prostega strela. Tekmo je sodil Poljak Snajder.

LESTVICA

Madžarska	3	2	1	0	11:1	5
Albanija	3	1	2	0